

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 13. mai 2019
(OR. fr)

9103/19

COAFR 92
CFSP/PESC 356
CSDP/PSDC 230
DEVGEN 98
COHOM 56
COHAFA 42

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	9102/19
Teema:	Sahel - Nõukogu järeldused (13. mai 2019)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused Saheli kohta, mis võeti vastu nõukogu 3688. istungil 13. mail 2019.

Nõukogu järeldused Saheli kohta

1. Euroopa Liit (EL) toetab Saheli ametivõime ja elanikke, kes seisavad endiselt vastamisi järgmiste eri laadi väljakutsetega: i) poliitilised väljakutsed, eelkõige märkimisväärsed puudujäägid seoses valitsemistava, õigusriigi ja inimõiguste kaitsega; ii) julgeolekuga seotud väljakutsed, mis tulenevad terroriohu, äärmusliku vägivalla ja organiseeritud kuritegevuse, sealhulgas inimkaubanduse suurenemisest ning kliimamuutustest, mis avaldavad negatiivset mõju loodusvaradele ja süvendavad kohalikke konflikte; iii) arenguga seotud väljakutsed, nagu krooniline vaesus, suured demograafilised muutused ning vähene sotsiaal-majanduslik ühtekuuluvus; iv) nimetatud probleemide tõttu süveneb toiduga kindlustamatus, suureneb rändesurve ning halveneb humanitaarolukord. Niisugused tingimused on põhjustanud mitmes selle piirkonna riigis mõne kuu jooksul märkimisväärsed kogukondadevaheliste konfliktide puhangu. Nende probleemide lahendamise ja puudujääkide kaotamise eest vastutavad eelkõige Saheli riigid. Rahvusvaheline kogukond toetab nende jõupingutusi.

2. Sahel on ELi ja tema liikmesriikide jaoks strateegiline prioriteet. Sellest annab tunnistust ELi 28 liikmesriigi ning G5 Saheli välis- ja kaitseministrite kohtumine 14. mail 2019 toimuva välisasjade nõukogu istungi raames. Püsiva poliitilise dialoogi ning arengu seotusel julgeolekuga tugineva integreeritud lähenemisviisi raames ning lähtuvalt Saheli julgeolekut ja arengut käsitlevast ELi strateegiast ning piirkondlikust tegevuskavast ja Valletta tippkohtumisel 2015. aastal vastu võetud viiest sambast on kasutusele võetud kõik Euroopa välistegevuse vahendid. Selliselt toetab EL eraldi kõiki viit G5 Sahelisse kuuluvat riiki ning nende koostöölaseid jõupingutusi. EL ja tema liikmesriigid on kõnealuse piirkonna peamised partnerid, kes on peamiselt hädaolukorra usaldusfondi kaudu eraldanud riiklike ja piirkondlike programmide toetuseks ajavahemikus 2014–2020 arenguabina rohkem kui 8 miljardit eurot. EL ja tema liikmesriigid toetavad ka julgeolekut Sahelis, siirates sinna märkimisväärsed inimressursse ja materiaalseid vahendeid, eelkõige ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) missioonide (EUTM Mali, EUCAP Sahel Mali ja EUCAP Sahel Niger) raames, osaledes ÜRO mitmemõõtmelises integreeritud stabiliseerimismissioonis Malis (MINUSMA) ning teiste liikmesriikide toetusel Prantsusmaa juhitud Barkhane missiooni või arvukate kahepoolsete kohustuste kaudu.
3. EL kordab taas oma pühendumist toetada G5 Sahelit kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2391 ning tuletab meelde märkimisväärset abi, mida ta annab G5 Saheli valitsemisstruktuuride loomiseks, G5 Saheli ühendvägede kasutuselevõtmiseks ning G5 Saheli prioriteetsete investeeringute programmi ja hädaabi programmi rakendamiseks *Sahel Alliance* ja teiste doonorite toetusel. Ta väljendab heameelt G5 Saheli ühendvägede operatsioonide taaskäivitamise pärast ning kutsub neid üles oma jõupingutusi suurendama. Aasta pärast 23. veebruaril 2018 Brüsselis toimunud kõrgetasemelist konverentsi Saheli teemal võtavad EL ja tema liikmesriigid kohustuse jätkata vägedele juba eraldatud 147 miljoni euro suuruse toetuse rakendamist.

4. EL on siiski tõsiselt mures terroristliku ja kogukondadevahelise vägivalda tõusu pärast Malis ja Burkina Faso. Ta kutsub ametivõime üles algatama või jätkama asjakohaseid uurimisi, sealhulgas seksuaalse ning soolise vägivalda juhtumites, et kindlaks teha kõikide osapoolte otsene või kaudne vastutus, jätmata ruumi karistamatusele ning teavitades kodanikke sellel alal tehtud edusammudest. Ta kutsub samuti valitsusi üles desarmeerima ja laiali saatma kõiki oma territooriumil tegutsevaid aktiivseid relvajõude ning käivitama nendes piirkondades ambitsioonika ja kaasava, dialoogil ja lepitamisel põhineva poliitilise protsessi, et lahendada sotsiaalse ühtekuuluvuse ja usaldusega seotud probleemid eelkõige elanikkonna ja relvajõudude vahel. Sel eesmärgil kutsub EL julgeoleku- ja kaitsejõude üles eeskujulikule käitumisele, mis austaks inimõigusi ja rahvusvahelist humanitaarõigust, ning võtma kohtulikke järelemeetmeid juhtumite puhul, mis võivad kujutada nende õiguste rikkumist. Lapssõdurite värbamise ja kasutamise vältimine, võitlus selle nähtuse vastu ning lapssõdurite rehabiliteerimine peavad olema tagatud. EL innustab G5 Sahelit ja kõiki selle liikmesriike käsitlema prioriteetsena kõige kriitilisemaid ebastabiilseid piirkondi, jätmata tähelepanuta ka stabiilseid piirkondi, ning käsitlema ebakindluse sügavaid põhjusi integreeritud viisil, et vältida vägivalda ning vastata elanikkonna, sealhulgas naiste ja noorte vajadustele ja püüdlustele.

5. EL rõhutab, kui olulised on suured reformid, mida G5 Saheli piirkonna valitsused peavad kestva rahu, julgeoleku ja heaolu tagamiseks ellu viima. Esiteks on vaja tagada territooriumi kaasav valitsemine riiklikul ja kohalikul tasandil, tegelik detsentraliseerimine, eelkõige avalike teenuste taastamine, sealhulgas eelkõige tütarlaste ja naiste juurdepääs haridusele, koolide taasavamine, kõikide inimeste juurdepääs õigusemõistmisele, võitlus korruptsiooniga ja hea valitsemistava. Teiseks on vaja julgeolekusektori reformi, et võidelda tõhusamalt ebakindluse vastu ja teha lõpp tsiviilelanike kuritarvitamisele. Tuleb tagada õiglasemad majanduslikud väljavaated, naiste ja tüdrukute õiguste ja sõltumatuse austamine, haavatavate elanikkonnarühmade kaitse ja integreerimine, võrdne juurdepääs avalikele teenustele, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervishoiuteenustele. Lõpuks on kestliku ja kaasava majandusarengu jaoks vaja tagada ka õiglane juurdepääs loodusvaradele, asjakohane reageerimine kliima- ja ökoloogilistele muutustele ning soodsam keskkond ettevõtlusele ja investeerimisele. EL rõhutab samuti, et noored, naised ja kodanikuühiskond peavad osalema täiel määral rahuprotsessis, sealhulgas konfliktide ennetamisel, nii üldiselt kui ka kohalikul tasandil. See on väga oluline rahu ja kestliku arengu jaoks Saheli piirkonnas. EL julgustab G5 Sahelit lisama soolise perspektiivi oma kõigisse meetmetesse.

6. EL kutsub Saheli riike üles kahekordistama, kiirendama ja süvendama oma jõupingutusi piirkondliku koostöö alal, eelkõige andes alalisele sekretariaadile vahendid oma missiooni täitmiseks, ning neid koondades, et saavutada ühendvägede täielik tegevusvalmidus ning rakendada prioriteetsete investeeringute programmi viivitamata haavatavaimates piirkondades. EL rõhutab veelkord, et G5 Saheli ühendväed ja selle liikmesriigid peavad rakendama tõhusalt inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimise raamistikku ning et ühendvägede toetamiseks tuleb luua tõeline politseikomponent, et tagada sidusad suhted ühendvägede ja siseriiklike kriminaalõigussüsteemide vahel. Sellega seoses peab EL tervitatavaks julgeoleku, õiguse ja arengu seoseid G5 Saheli piirkonnas käsitleva teise konverentsi korraldamist 21. jaanuaril Niameys.
7. Pidades silmas halvenevat julgeolekuolukorda piirkonnas, mida süvendab ebastabiilsus naaberriikides, tuleb EL meelde, et kõik osalised – G5 Sahel, selle liikmesriikide ametlikud valitsused, ECOWAS ja naaberriigid, Aafrika liit ja ÜRO – vastutavad selle eest, et nad võtavad kasutusele oma ressursid kooskõlas ühtse üldise lähenemisviisiga stabiliseerimisele, mis võimaldab taastada julgeoleku ja arengu. Selles kontekstis tunnustab EL Saheli riikide valitsuste ning riiklike ja rahvusvaheliste osalejate tööd ning ÜRO koordineerivat rolli. EL rõhutab MINUSMA üliolulist rolli Mali stabiilsuse, rahu ja leppimise jaoks, sealhulgas selle rolli riigi põhja- ja keskosas, eelkõige selle missioone, millega toetatakse riigi ametiasutuste ümberpaigutamist, kaitstakse ilma diskrimineerimiseta kõiki tsiviilelanikke, toetatakse põhiteenuste taastamist ja luuakse head tingimused Mali poliitilise protsessi jaoks, mis on äärmiselt vajalik ellu viia, ning selle võimet tegutseda koos teiste julgeolekujõududega, sealhulgas toetuse kaudu G5 Saheli ühendvägedele. Sellest tulenevalt EL kiidaks heaks, kui ÜRO Julgeolekunõukogus võetakse juunis vastu MINUSMA mandaat, mis on vastav nimetatud väljakutsetele.

8. ELi tervitab Malis tehtud edusamme 2015. aasta juunis allkirjastatud Mali rahu- ja leppimise kokkuleppe rakendamisel, sealhulgas järelevalvekomitee kaudu, aga kutsub kaasatud osapooli, eelkõige Mali uut valitsust üles jätkama ja realiseerima oma jõupingutusi, eelkõige selles osas, mis puudutab võitlejate tulemuslikku taasintegreerimist, mis toimub desarmeerimise, demobiliseerimise ja taasintegreerimise protsessi, julgeolekusektori reformi, detsentraliseerimise edusammude ja Mali põhjapiirkondades arengupiirkonna loomise abil. EL kutsub Mali kõrgeimaid võimuorganeid üles menetlema põhiseaduse läbivaatamist kaasavuse vaimus, nii et põhiseadust tunnustaks kogu Mali ühiskond ja see saaks aidata kaasa rahu taastamisele taas üles ehitatud Malis. EL rõhutab, et naised, noored ja kodanikuühiskond peavad osalema täiel määral kõnealuse kokkuleppe elluviimisel.
9. Kasvav ebakindlus halvendab veelgi humanitaarolukorda. Vägivallast põhjustanud ümberasumine vaid süvendab korduvatest toidu- ja toitumisealase kindlustamatusega seotud kriisidest tulenevaid raskusi ning suurendab haavatavate isikute, eelkõige laste, naiste ja puuetega inimeste kaitse vajadust. Ühe suurima humanitaarabi andjana, kes on viimase kahe aasta jooksul eraldanud G5 Saheli riikide elanike toetamiseks rohkem kui 250 miljonit eurot, ja olukorras, kus hädaolukorras reageerimine on endiselt alarahastatud, kutsub EL G5 Saheli riike üles suurendama oma jõupingutusi, et ennetada uute põgenike tekkimist ja tagada konfliktidest ja vägivallast mõjutatud inimestele juurdepääs põhiteenustele. EL toetab selles küsimuses jätkuvalt elanikke.

10. EL peab jätkuvalt Saheli piirkonda prioriteetseks ja teeb jätkuvalt asjakohaseid algatusi, jälgides samas tähelepanelikult oma partnerite tegevust ja selle tulemuslikkust. EL tuletab meelde oma otsustavust toetada riigistruktuuride ja põhiteenuste taastamist, äärealade stabiliseerimist, võitlust inimkaubanduse ja salakaubanduse vastu, sealhulgas projekti GAR-SI Sahel kaudu, ning kõiki dialoogi ja lepitamise algatusi. Samuti on EL valmis jätkuvalt toetama vajalikke julgeoleku- ja kaitsejõudude reforme G5 Saheli riikides, jõupingutusi nende suutlikkuse suurendamiseks kohalike strateegiate alusel, ja nende ümberpaigutamist, tuginedes eelkõige Malis ja Nigeris praegu elluviidavate ÜJKP missioonidele, vastavalt nende mandaadile. Lisaks ta rõhutab, et EL toetus saab olla tõhus vaid juhul, kui sellega kaasnevad G5 Saheli riikide märkimisväärsed jõupingutused valitsemise, arengu ja julgeoleku parandamiseks kogu piirkonnas. EL jätkab olukorra tähelepanelikku jälgimist ja vajadusel määrab tegelike edusammude alusel kindlaks vajalikud kohandused käimasolevate meetmete rakendamisel, eelkõige pidades silmas iga-aastast G5 Saheli riikide ja kõrge esindaja ministrite tasandi kohtumist, mis toimub kavakohaselt Ouagadougous 2019. aasta juulis.
-